DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

15. december 2009 *

I sag C-461/05,

angående et traktatbrudssøgsmål i henhold til artikel 226 EF, anlagt den 23. december 2005,

Europa-Kommissionen ved C. Cattabriga, G. Wilms, D. Triantafyllou og H. Støvlbæk, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

Kongeriget Danmark ved J. Molde, J. Bering Liisberg og B. Weis Fogh, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

* Processprog: dansk.

støttet af:

Den Hellenske Republik ved E.-M. Mamouna, A. Samoni-Rantou og K. Boskovits, som befuldmægtigede,

Den Portugisiske Republik ved C. Guerra Santos, L. Inez Fernandes og J. Gomes, som befuldmægtigede,

Republikken Finland ved E. Bygglin og A. Guimaraes-Purokoski, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

intervenienter,

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling)

sammensat af præsidenten, V. Skouris, afdelingsformændene A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, E. Levits og C. Toader samt dommerne C.W.A. Timmermans, A. Borg Barthet (refererende dommer), M. Ilešič, J. Malenovský og U. Lõhmus,

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer
justitssekretær: ekspeditionssekretær M. Ferreira,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 25. november 2008,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 10. februar 2009,

afsagt følgende

Dom

1 Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber har i stævningen nedlagt påstand om, at det fastslås, at Kongeriget Danmark har tilsidesat de forpligtelser, der påhviler det i henhold til henholdsvis artikel 2 og 9-11 i Rådets forordning (EØF, Euratom) nr. 1552/89 af 29. maj 1989 om gennemførelse af afgørelse 88/376/EØF, Euratom om ordningen for Fællesskabernes egne indtægter (EFT L 155, s. 1), som ændret ved Rådets forordning (Euratom, EF) nr. 1355/96 af 8. juli 1996 (EFT L 175, s. 3, herefter »forordning nr. 1552/89«), indtil den 31. maj 2000, og fra denne dato de samme artikler i Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1150/2000 af 22. maj 2000 om gennemførelse af afgørelse 94/728/EF, Euratom om ordningen for Fællesskabernes egne indtægter (EFT L 130, s. 1), idet Kongeriget Danmark har afvist at beregne og indbetale unddragne egne indtægter i perioden fra den 1. januar 1998 til den 31. december 2002 i forbindelse med toldfri import af militært materiel, og idet det har afvist at betale morarenter af egne indtægter, som Kongeriget Danmark har undladt at stille Kommissionen til rådighed.

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

2 Artikel 2, stk. 1, i Rådets afgørelse 88/376/EØF, Euratom af 24. juni 1988 om ordningen for Fællesskabernes egne indtægter (EFT L 185, s. 24) og 94/728/EF, Euratom af 31. oktober 1994 om ordningen for De Europæiske Fællesskabers egne indtægter (EFT L 293, s. 9) bestemmer:

»Egne indtægter, der opføres på Fællesskabernes budget, omfatter provenuet af:

[…]

b) told i henhold til den fælles toldtarif og anden told, der af Fællesskabernes institutioner er pålagt eller vil blive pålagt handelen med ikke-medlemsstater, samt told af de produkter, der henhører under traktaten om oprettelse af Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab

[…]«

3 Artikel 20 i Rådets forordning (EØF) nr. 2913/92 af 12. oktober 1992 om indførelse af en EF-toldkodeks (EFT L 302, s. 1, herefter »EF-toldkodeksen«) bestemmer:

»1. Hvis der opstår toldskyld, er grundlaget for de efter lovgivningen skyldige afgifter De Europæiske Fællesskabers toldtarif.

[…]

3. De Europæiske Fællesskabers toldtarif består af:

a) den kombinerede nomenklatur

[…]

c) de satser og andre opkrævningselementer, der normalt finder anvendelse for varer, der er omfattet af den kombinerede nomenklatur, for så vidt angår:

— told

[…]

d) de præferencetoldforanstaltninger, der er fastsat i aftaler, som Fællesskabet har indgået med [visse] tredjelande eller grupper af lande, og hvorved der indrømmes præferencetoldbehandling

e) de præferencetoldforanstaltninger, der vedtages ensidigt af Fællesskabet til fordel for visse lande, landegrupper eller områder

f) de autonome suspensionsforanstaltninger, hvorved der fastsættes nedsættelse af eller fritagelse for importafgifter gældende for visse varer

g) de andre toldmæssige foranstaltninger, der er fastsat ved andre fællesskabsforskrifter.

[…]«

4 I EF-toldkodeksens artikel 217, stk. 1, fastsættes:

»Ethvert importafgifts- eller eksportafgiftsbeløb, der udgør en toldskyld — i det følgende benævnt afgiftsbeløb — skal beregnes af toldmyndighederne, så snart de har

de fornødne oplysninger, og indskrives af disse myndigheder i regnskabsregistrene eller på anden måde (bogføring).

[…]«

5 Inden for rammerne af ordningen om, hvorledes Fællesskabernes egne indtægter stilles til rådighed for Kommissionen, har Rådet for Den Europæiske Union vedtaget forordning nr. 1552/89, som finder anvendelse på den i denne sag omhandlede periode indtil den 30. maj 2000. Denne forordning er med virkning fra den 31. maj 2000 blevet erstattet af forordning nr. 1150/2000, hvorved forordning nr. 1552/89 blev kodificeret, uden at dens indhold blev ændret.

6 Artikel 2 i forordning nr. 1552/89 bestemmer:

»1. Ved anvendelsen af denne forordning er en [fordring] fra Fællesskabet på de i artikel 2, stk. 1, litra a) og b), i afgørelse 88/376/EØF, Euratom omhandlede egne indtægter fastlagt, så snart toldbestemmelsernes betingelser om bogføring af fordringen er opfyldt, og beløbet er meddelt debitor.

1a. Den i stk. 1 omhandlede fastlæggelse anses for at have fundet sted på den i toldbestemmelserne fastsatte bogføringsdato.

[…]«

7 Forordningens artikel 9, stk. 1, bestemmer:

»Som nærmere fastlagt i artikel 10 fører hver enkelt medlemsstat egne indtægter til kredit for den konto, som er oprettet med henblik herpå i Kommissionens navn hos medlemsstatens finansforvaltning eller hos det af medlemsstaten udpegede organ.

Denne konto føres vederlagsfrit.«

8 Forordningens artikel 10, stk. 1, bestemmer:

»Efter fradrag af 10% i opkrævningsomkostninger, jf. artikel 2, stk. 3, i afgørelse 88/376/EØF, Euratom, foretages den i artikel 2, stk. 1, litra a) og b), i nævnte afgørelse omhandlede kreditering senest den første arbejdsdag efter den 19. i den anden måned efter den måned, i hvilken fordringen blev fastlagt i henhold til artikel 2.

[…]«

9 Artikel 11 i forordning nr. 1552/89 bestemmer:

»Enhver forsinkelse af krediteringen af den i artikel 9, stk. 1, foreskrevne konto medfører, at den pågældende medlemsstat skal betale en rente, hvis sats er lig med den på forfaldsdagen på medlemsstatens pengemarked gældende rentesats for kortfristet

statsfinansiering, forhøjet med 2 procentpoint. Denne sats forhøjes med 0,25 procentpoint for hver måneds forsinkelse. Den således forhøjede sats anvendes på hele forsinkelsesperioden.«

10 Artikel 22 i forordning nr. 1150/2000 bestemmer:

»Forordning (EØF, Euratom) nr. 1552/89 ophæves.

Henvisninger til den ophævede forordning gælder som henvisninger til nærværende forordning og læses efter sammenligningstabellen i bilaget, del A.«

11 Når bortses fra den omstændighed, at forordning nr. 1552/89 henviser til afgørelse 88/376, og forordning nr. 1150/2000 henviser til afgørelse 94/728, er artikel 2 og 9-11 i disse to forordninger i det væsentlige identiske.

12 Satsen på 10% i artikel 10, stk. 1, i forordning nr. 1150/2000 er blevet forhøjet til 25% ved Rådets afgørelse 2000/597/EF, Euratom af 29. september 2000 om ordningen for De Europæiske Fællesskabers egne indtægter (EFT L 253, s. 42).

13 I første betragtning til nævnte afgørelse anføres:

»Det Europæiske Råd konkluderede på mødet den 24. og 25. marts 1999 i Berlin bl.a., at ordningen for De Europæiske Fællesskabers egne indtægter bør være retfærdig, gennemsigtig, omkostningseffektiv, enkel og baseret på kriterier, som bedst muligt afspejler hver enkelt medlemsstats evne til at bidrage.«

14 I Rådets forordning (EF) nr. 150/2003 af 21. januar 2003 om suspension af told på visse våben og former for forsvarsmateriel (EFT L 25, s. 1), der er udstedt med hjemmel i artikel 26 EF, anføres i femte betragtning:

»Af hensyn til beskyttelsen af medlemsstaternes nationale sikkerhedsinteresser er det nødvendigt at fastlægge særlige administrative procedurer for suspension af toldsatserne. En erklæring fra den kompetente myndighed i den medlemsstat, til hvis styrker våbnene eller forsvarsmateriellet er bestemt, kan også anvendes som den toldangivelse, toldkodeksen kræver, og anses samtidig for at være garanti for, at betingelserne er opfyldt. Toldangivelsen bør gives i form af et certifikat. Det er hensigtsmæssigt at fastlægge, hvilken form sådanne certifikater skal have, og at give mulighed for, at toldangivelsen kan foretages elektronisk.«

15 I denne forordnings artikel 1 bestemmes:

»I denne forordning fastsættes betingelserne for autonom suspension af toldsatserne for visse våben og former for forsvarsmateriel indført fra tredjelande af eller på vegne af de myndigheder, der har ansvaret for det militære forsvar i medlemsstaterne.«

16 I den nævnte forordnings artikel 3, stk. 2, fastsættes:

»Uanset stk. 1 kan certifikatet og de importerede varer af hensyn til beskyttelsen af nationale sikkerhedsinteresser forelægges andre myndigheder, som den importerende medlemsstat har udpeget med henblik herpå. I sådanne tilfælde sender den kompetente myndighed, der har udstedt certifikatet, hvert år inden henholdsvis den 31. januar og den 31. juli en kortfattet rapport om sådan import til medlemsstatens toldmyndigheder. Rapporten skal dække en periode på seks måneder umiddelbart forud for den måned, hvor rapporten skal indsendes. Den skal indeholde hvert certifikats nummer og udstedelsesdato, indførselsdatoen samt den samlede værdi og bruttovægt af de importvarer, der er omfattet af disse certifikater.«

17 Forordning nr. 150/2003 finder i henhold til sin artikel 8 anvendelse fra den 1. januar 2003.

Den administrative procedure

18 Ved åbningsskrivelse af 20. december 2001, modtaget den følgende dag, gjorde Kommissionen gældende, at Kongeriget Danmark havde tilsidesat sine forpligtelser i henhold til fællesskabsretten, idet det havde toldfritaget indførsel af materiel bestemt specielt til militære formål.

19 Ved skrivelse af 20. december 2001 opfordrede Kommissionen denne medlemsstat til at beregne det ikke betalte beløb for så vidt angår regnskabsårene fra og med 1998 og til inden den 31. marts 2002 at stille det til rådighed for Kommissionen samt henledte de danske myndigheders opmærksomhed på, at der fra denne dato at regne ville påløbe morarenter i henhold til artikel 11 i forordning nr. 1150/2000.

20 I sit svar af 27. marts 2002 anførte Kongeriget Danmark under henvisning til artikel 296 EF, som giver medlemsstaterne et vidt skøn ved fastsættelsen af de foranstaltninger, som de anser for nødvendige til beskyttelse af deres væsentlige sikkerhedsinteresser, at det ikke opkræver told ved indførsel af specifikt militært materiel.

21 Ved skrivelse af 24. marts 2003 gentog Kommissionen sin oprindelige anmodning vedrørende indførsler af specifikt militært materiel før den 1. januar 2003. Den efterfølgende periode er omfattet af forordning nr. 150/2003.

22 I sit svar af 7. maj 2003 fastholdt Kongeriget Danmark sit standpunkt.

23 Ved åbningsskrivelse af 17. oktober 2003 anmodede Kommissionen atter Kongeriget Danmark om at foretage de nødvendige beregninger til fastlæggelse af det beløb af egne indtægter, som ikke var blevet indbetalt til Fællesskabet på grund af toldfritagelsen for indførsel af specifikt militært materiel for så vidt angår regnskabsårene 1998-2002, at overdrage beløbet til Kommissionen og at betale de skyldige morarenter i henhold til artikel 11 i forordning nr. 1150/2000.

24 I sit svar af 7. januar 2004 gentog Kongeriget Danmark sit standpunkt om, at artikel 296, stk. 1, litra b), EF tillod det at toldfritage indførsel af militært materiel for at beskytte dets væsentlige sikkerhedsinteresser.

25 Efter at have gjort sig bekendt med Kongeriget Danmarks svar fremsatte Kommissionen den 18. oktober 2004 en begrundet udtalelse, hvori den opfordrede denne

medlemsstat til at træffe de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme udtalelsen inden for en frist på to måneder fra modtagelsen. Medlemsstaten svarede den 3. marts 2005 og gentog og præciserede de tidligere fremførte betragtninger.

26 Under hensyn til de oplysninger, som Kongeriget Danmark var fremkommet med, fandt Kommissionen, at medlemsstaten ikke havde efterkommet den begrundede udtalelse, og anlagde derfor dette søgsmål.

27 Ved kendelse af 5. maj 2006 gav Domstolens præsident tilladelse til, at Den Hellenske Republik, Den Portugisiske Republik og Republikken Finland intervenerer til støtte for Kongeriget Danmarks påstande.

Om søgsmålet

Parternes argumenter

28 Kommissionen har gjort gældende, at Kongeriget Danmark ikke kan støtte sin afvisning af at betale told på artikel 296 EF, fordi opkrævning af told ikke udgør en trussel mod denne medlemsstats væsentlige sikkerhedsinteresser.

29 Kommissionen er af den opfattelse, at foranstaltninger, hvorved der indføres fravigelser eller undtagelser, som f.eks. artikel 296 EF, skal fortolkes strengt. Den medlemsstat, der påberåber sig anvendelsen af denne artikel, skal derfor bevise, at den opfylder alle de betingelser, der er fastsat heri, når den påtænker at fravige EF-toldkodeksens artikel 20, hvori er anført det generelle princip om opkrævning af told som fastsat i artikel 26 EF.

30 Kommissionen er også af den opfattelse, at den omstændighed alene, at varer er anført på den liste, som er fastsat ved Rådets afgørelse 255/58 af 15. april 1958, hvilken liste fastlægger de varer, hvorpå artikel 296, stk. 1, litra b), EF kan anvendes, ikke i sig selv er tilstrækkelig til at medføre anvendelsen af bestemmelsen, der forudsætter, at alle de betingelser, som er anført heri, er opfyldt.

31 Kommissionen har derfor anført, at det påhviler Kongeriget Danmark at fremlægge konkret og underbygget bevis for, at den i denne sag omtvistede opkrævning af indførselstold udgør en trussel mod denne medlemsstats væsentlige sikkerhedsinteresser.

32 Kommissionen har også anført, at Kongeriget Danmark ikke har oplyst den om størrelsen af den told, som den vurderer er skyldig, selv om denne imidlertid er en første forudsætning for, at den kan tage stilling til, om nødvendighedskravet i artikel 296, stk. 1, litra b), EF er opfyldt. Kongeriget Danmark har desuden ikke oplyst, hvorledes den danske situation adskilte sig fra situationen for de øvrige medlemsstater, der har opkrævet tolden.

33 Kommissionen har desuden anført, at forordning nr. 150/2003 finder anvendelse fra den 1. januar 2003, og at den under drøftelserne vedrørende forordningens vedtagelse havde udtalt, at den var forpligtet til at opkræve den omtvistede told for den forudgående periode, hvorfor der ikke med forordningens vedtagelse kan udledes nogen beskyttelse af den berettigede forventning. Forordningen blev desuden udstedt med hjemmel i artikel 26 EF, og ikke artikel 296 EF.

34 Hvad angår den militære tavshedspligt, jf. artikel 296, stk. 1, litra a), EF, som ligeledes er påberåbt af Kongeriget Danmark, anser Kommissionen dette argument for at være baseret på en sammenblanding af litra a) i artikel 296, stk. 1, EF, der tillader, at medlemsstaterne ikke udbreder visse oplysninger, når dette strider mod deres væsentlige sikkerhedsinteresser, og bestemmelsens litra b), som tillader medlemsstaterne under visse betingelser at træffe de foranstaltninger, som de anser for nødvendige til beskyttelse af nævnte interesser.

35 Ifølge Kommissionen illustrerer den suspension af told, der blev indført ved forordning nr. 150/2003 på det militære område, at det er muligt at fastlægge særlige procedurer for den toldmæssige behandling af militært materiel, uanset om der svares told heraf eller ej, og at de toldmæssige procedurer for militært materiel således er et særskilt spørgsmål i forhold til spørgsmålet om betaling af told. I henhold til EF-toldkodeksen kunne Kongeriget Danmark ydermere have tilrettelagt opkrævningen af told på en måde, der sikrede fortroligheden af oplysningerne om indførsel af militært materiel, ved at tillægge visse toldsteder særlig kompetence på dette område.

36 Kommissionen har i denne henseende anført, at Kongeriget Danmarks manglende opkrævning af den omhandlede told udgør en ulighed mellem medlemsstaterne med hensyn til deres respektive bidrag til Fællesskabets budget. Den manglende opkrævning medfører nemlig en formindskelse af Fællesskabernes traditionelle egne indtægter, som kun kan udlignes ved en forhøjelse af den såkaldte »BNI«-indtægtskilde (bruttonationalindkomst), som må bæres af alle medlemsstaterne.

37 Kongeriget Danmark er af den opfattelse, at medlemsstaterne i medfør af artikel 296, stk. 1, litra b), EF råder over en vid skønsbeføjelse med hensyn til de foranstaltninger, de træffer for at beskytte deres væsentlige sikkerhedsinteresser, og som angår de varer, hvorpå bestemmelserne i artikel 296, stk. 1, litra b), EF finder anvendelse. Denne bestemmelse giver dem således mulighed for at fravige artikel 26 EF og EF-toldkodeksen i tilfælde af indførsel af materiel, der udelukkende er bestemt til militære formål, når formålet med denne indførsel er at beskytte den pågældende medlemsstats væsentlige sikkerhedsinteresser i betragtning af dennes særlige situation.

38 Kongeriget Danmark er også af den opfattelse, at vedtagelsen af forordning nr. 150/2003 har bekræftet nødvendigheden af at varetage medlemsstaternes sikkerhedsinteresser og ikke har ændret den tidligere retstilstand, men præciserede en allerede eksisterende retstilstand.

39 Den omstændighed, at ingen fællesskabsbestemmelse før ikrafttrædelsen af forordning nr. 150/2003 tillod en medlemsstat i givet fald at træffe de nødvendige foranstaltninger for at varetage dens væsentlige sikkerhedsinteresser ved indførsel af militært materiel, bevirkede, at Kongeriget Danmark anså disse interesser for omfattet af artikel 296 EF både på grund af artiklens ordlyd og dens formål. Medlemsstaten var således af den opfattelse, at den ikke havde andet valg end på nationalt plan at foreskrive toldfritagelse for indførsel af dette materiel på grundlag af artikel 296 EF.

40 Kongeriget Danmark er af den opfattelse, at opkrævning af told ved indførsel af militært materiel kan udgøre en trussel mod en medlemsstats væsentlige sikkerhedsinteresser. For det første er varetagelsen af en medlemsstats sikkerhedsinteresser snævert forbundet med opretholdelsen af dens forsvarskapacitet, idet anskaffelse af militært materiel er en forudsætning for opretholdelse af landets forsvarskapacitet. For det andet er en stats økonomiske midler til forsvar begrænsede, og opkrævning af told ved indførsel af militært materiel fordyrer dette tilsvarende og gør det vanskeligere for staten at anskaffe sig det.

41 Ifølge Kongeriget Danmark fremgår det klart af anden betragtning til forordning nr. 150/2003 og af fremlæggelsen af forslaget til forordningen, at Kommissionen har erkendt, at der er en sammenhæng mellem opkrævning af told ved indførsel af militært materiel og medlemsstaternes væsentlige sikkerhedsinteresser. På denne baggrund er Kongeriget Danmark af den opfattelse, at Kommissionen ikke har grund til at kræve, at medlemsstaterne fremlægger yderligere beviser for, at opkrævningen af denne told skulle udgøre en trussel mod deres væsentlige sikkerhedsinteresser.

42 Kongeriget Danmark har anført, at det ikke har kunnet overholde EF-toldproceduren ved de omtvistede indførsler af militært materiel uden at risikere at udbrede væsentlige oplysninger inden for Fællesskabet vedrørende dets nationale sikkerhed, bl.a. om det indførte materiels karakter, sammensætning og anvendelsesmuligheder. Pligten til at iagttage en vis fortrolighed på området forhindrer Kongeriget Danmark i at meddele Kommissionen disse oplysninger, og en ensidig tilsidesættelse af denne forpligtelse fra

denne medlemsstats side ville kunne skade samarbejdet og de handelsmæssige forbindelser på det militære område med visse tredjelande.

43 Efter Kongeriget Danmarks opfattelse er de foranstaltninger, der er fastsat i EF-toldkodeksen for at sikre fortrolighed, ikke tilstrækkelige til at opfylde kravene til sikkerhed og fortrolighed, som en stat er berettiget til at stille med hensyn til oplysninger vedrørende sin sikkerhed. På denne baggrund må en medlemsstat kunne undlade at betale told ved indførsel af militært materiel uden derved at tilsidesætte sine fællesskabsforpligtelser.

44 Det er ligeledes Kongeriget Danmarks opfattelse, at medlemsstaterne har mulighed for at indføre særlige procedurer for toldfri indførsel af militært materiel alene med henblik på at fastslå, om der er tale om militært materiel eller ej, men ikke for at fastlægge de omhandlede varers toldposition eller afgiftssats med henblik på beregning af et toldbeløb ved hver enkelt indførsel fra tredjelande. Den omstændighed, at det ved udarbejdelsen af forordning nr. 150/2003 var nødvendigt at fastsætte en hjemmel til at indføre en sådan særlig procedure i forordningen, viser, at en sådan hjemmel ikke fandtes i EF-toldkodeksen.

45 Kongeriget Danmark har gjort gældende, at den omstændighed, at en medlemsstat har fritaget indførsel af militært materiel for told i henhold til artikel 296 EF, ikke nødvendigvis er i strid med princippet om fællesskabssolidaritet og princippet om forsvarlig økonomisk forvaltning.

46 Kongeriget Danmark er endelig af den opfattelse, at den omstændighed, at Kommissionen i 1988 besluttede at fremsætte et forslag til en rådsforordning (EØF) om suspension af importafgifterne for visse våben og former for militærudstyr (EFT C 265, s. 9), ikke blot viser, at Kommissionen ikke var uenig i den løsning, der bestod i at anvende en toldfritagelse, men også, at Kommissionen med sit forslag derimod kun præciserede den tidligere retstilstand.

47 Ifølge denne medlemsstat har de omstændigheder, dels at der ikke blev ført nye forhandlinger om dette emne før vedtagelsen af forordning nr. 150/2003, dels at Kommissionen gav afkald på at forfølge de traktatbrudsprocedurer, som Kommissionen havde indledt mod den i 1984 og 1985 på grund af manglende opkrævning af told af materiel, der anvendtes til såvel civile som militære formål, indført fra tredjelande, i forbindelse med hvilke Kommissionen ikke samtidig indledte en tilsvarende procedure vedrørende specifikt militært materiel, kunnet give de danske myndigheder den berettigede opfattelse, at Kommissionen havde accepteret en toldfritagelse på dette område.

Domstolens bemærkninger

48 EF-toldkodeksen foreskriver, at der opkræves told ved indførsel fra tredjelande af varer til militært brug som de i sagen omhandlede. EF-toldlovgivningen indeholdt ikke i perioden for de omtvistede indførsler, dvs. fra den 1. januar 1998 til den 31. december 2002, nogen bestemmelse, der fastsatte en særlig toldfritagelse for indførsel af denne type goder. Derfor gjaldt der heller ikke i denne periode en udtrykkelig fritagelse for forpligtelsen til at betale skyldig told til de kompetente myndigheder, i givet fald med morarenter.

49 Det kan desuden udledes af vedtagelsen af forordning nr. 150/2003, der foreskriver suspension af told på visse våben og former for forsvarsmateriel fra den 1. januar 2003, at fællesskabslovgiver har taget udgangspunkt i, at der før denne dato bestod en forpligtelse til at betale nævnte told.

50 Kongeriget Danmark har ikke på noget tidspunkt benægtet, at de omtvistede indførsler fandt sted i den omhandlede periode. Medlemsstaten har begrænset sig til at anfægte Fællesskabets ret til de omhandlede egne indtægter, idet den under henvisning til artikel 296 EF har gjort gældende, at forpligtelsen til at betale told af forsvarsmateriel indført fra tredjelande udgør et alvorligt indgreb i dens væsentlige sikkerhedsinteresser.

51 Det følger af Domstolens faste praksis, at selv om det tilkommer medlemsstaterne at træffe de nødvendige foranstaltninger til at opretholde deres indre og ydre sikkerhed, betyder dette dog ikke, at sådanne foranstaltninger falder helt uden for fællesskabsrettens anvendelsesområde (jf. dom af 26.10.1999, sag C-273/97, Sirdar, Sml. I, s. 7403, præmis 15, og af 11.1.2000, sag C-285/98, Kreil, Sml. I, s. 69, præmis 15). Som Domstolen nemlig allerede har fastslået, findes traktatens udtrykkelige undtagelsesbestemmelser vedrørende situationer, der kan true den offentlige sikkerhed, kun i artikel 30 EF, 39 EF, 46 EF, 58 EF, 64 EF, 296 EF og 297 EF, der angår usædvanlige, klart afgrænsede tilfælde. Det kan ikke udledes heraf, at der efter traktaten gælder et almindeligt forbehold for samtlige foranstaltninger, der træffes af hensyn til den offentlige sikkerhed, og som udelukker disse fra fællesskabsrettens anvendelsesområde. Såfremt der antoges at gælde et sådant forbehold, uafhængigt af de nærmere betingelser i traktatens bestemmelser, ville fællesskabsrettens bindende karakter og ensartede anvendelse kunne skades (jf. dom af 11.3.2003, sag C-186/01, Dory, Sml. I, s. 2479, præmis 31 og den deri nævnte retspraksis).

52 Det følger desuden af fast retspraksis vedrørende undtagelser til de grundlæggende friheder, at undtagelserne fastsat i artikel 296 EF og 297 EF skal fortolkes strengt (jf. bl.a. dom af 31.1.2006, sag C-503/03, Kommissionen mod Spanien, Sml. I, s. 1097, præmis 45, af 18.7.2007, sag C-490/04, Kommissionen mod Tyskland, Sml. I, s. 6095, præmis 86, og af 11.9.2008, sag C-141/07, Kommissionen mod Tyskland, Sml. I, s. 6935, præmis 50).

53 Hvad nærmere bestemt angår artikel 296 EF bemærkes, at selv om denne artikel nævner foranstaltninger, som en medlemsstat kan anse for nødvendige til beskyttelse af dens væsentlige sikkerhedsinteresser, eller oplysninger, hvis udbredelse efter dens opfattelse ville være i strid med disse interesser, kan bestemmelsen ikke fortolkes således, at den tildeler medlemsstaterne kompetence til at fravige traktatens bestemmelser blot ved påberåbelse af disse interesser.

54 Domstolen har i øvrigt på området for merværdiafgift i dom af 16. september 1999, Kommissionen mod Spanien (sag C-414/97, Sml. I, s. 5585), fastslået det omhandlede traktatbrud med den begrundelse, at Kongeriget Spanien ikke havde bevist, at fritagelsen for den nævnte afgift af indførsler og erhvervelser af våben, ammunition og materiel udelukkende til militært brug — hvilken fritagelse var fastsat i spansk

lovgivning — var begrundet i nødvendigheden af at beskytte medlemsstatens væsentlige sikkerhedsinteresser i henhold til artikel 296, stk. 1, litra b), EF.

55 Det påhviler derfor den medlemsstat, der påberåber sig artikel 296 EF, at bevise nødvendigheden af at bringe undtagelsen fastsat i denne artikel i anvendelse for at beskytte sine væsentlige sikkerhedsinteresser.

56 På baggrund af disse betragtninger kan det ikke anerkendes, at en medlemsstat påberåber sig, at militært materiel fordyres som følge af anvendelsen af told på indførsler af sådant materiel fra tredjelande, med henblik på til skade for andre medlemsstater, der opkræver og betaler told vedrørende sådanne indførsler, at unddrage sig de forpligtelser, der påhviler den som følge af den økonomiske solidaritet med hensyn til Fællesskabets budget.

57 Hvad angår argumentet om, at EF-toldprocedurerne ikke kan garantere Kongeriget Danmarks sikkerhed med hensyn til kravene om fortrolighed i aftaler indgået med eksporterende stater, skal det understreges, som Kommissionen med rette har anført, at anvendelsen af EF-toldordningen indebærer EF-embedsmænds og nationale embedsmænds medvirken, og disse er i givet fald underlagt en tavshedspligt, der ved behandling af følsomme oplysninger kan beskytte medlemsstaternes væsentlige sikkerhedsinteresser.

58 De erklæringer, som medlemsstaterne skal udfylde og tilsende Kommissionen regelmæssigt, forudsættes desuden ikke at være så nøjagtige, at de kan skade de nævnte staters interesser med hensyn til såvel sikkerhed som fortrolighed.

59 På denne baggrund, og i overensstemmelse med artikel 10 EF vedrørende medlemsstaternes forpligtelse til at lette Kommissionen i gennemførelsen af dennes opgave, som består i at sikre overholdelsen af traktaten, skal de stille de dokumenter til rådighed for denne institution, som er nødvendige for at kontrollere, at Fællesskabets egne indtægter overføres forskriftsmæssigt. En sådan forpligtelse er imidlertid ikke, som generaladvokaten har anført i punkt 168 i forslaget til afgørelse, til hinder for, at medlemsstaterne i det enkelte tilfælde undtagelsesvis, på grundlag af artikel 296 EF, kan begrænse de tilsendte oplysninger til oplysninger i visse dele af et dokument eller nægte at meddele et dokument i sin helhed.

60 Under hensyn til det ovenfor anførte har Kongeriget Danmark ikke bevist, at de nødvendige betingelser for anvendelse af artikel 296 EF er opfyldt.

61 Det følger af det foregående, at Kongeriget Danmark har tilsidesat de forpligtelser, der påhviler det i henhold til henholdsvis artikel 2 og 9-11 i forordning nr. 1552/89 indtil den 31. maj 2000, og fra denne dato de samme artikler i forordning nr. 1150/2000, idet Kongeriget Danmark har afvist at beregne og indbetale unddragne egne indtægter til Kommissionen i perioden fra den 1. januar 1998 til den 31. december 2002 i forbindelse med toldfri import af militært materiel, og idet det har afvist at betale morarenter af egne indtægter, som Kongeriget Danmark har undladt at stille Kommissionen til rådighed.

Sagens omkostninger

62 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Kommissionen har nedlagt påstand om, at Kongeriget Danmark tilpligtes at betale sagens omkostninger, og Kongeriget Danmark har tabt sagen, bør det pålægges det at betale sagens omkostninger.

63 I henhold til samme artikels stk. 4, første afsnit, bærer Den Hellenske Republik, Den Portugisiske Republik og Republikken Finland, der er indtrådt i sagen, deres egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Store Afdeling):

1) Kongeriget Danmark har tilsidesat de forpligtelser, der påhviler det i henhold til henholdsvis artikel 2 og 9-11 i Rådets forordning (EØF, Euratom) nr. 1552/89 af 29. maj 1989 om gennemførelse af afgørelse 88/376/EØF, Euratom om ordningen for Fællesskabernes egne indtægter, som ændret ved Rådets forordning (Euratom, EF) nr. 1355/96 af 8. juli 1996, indtil den 31. maj 2000, og fra denne dato de samme artikler i Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1150/2000 af 22. maj 2000 om gennemførelse af afgørelse 94/728/EF, Euratom om ordningen for Fællesskabernes egne indtægter, idet Kongeriget Danmark har afvist at beregne og indbetale unddragne egne indtægter til Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i perioden fra den 1. januar 1998 til den 31. december 2002 i forbindelse med toldfri import af militært materiel, og idet det har afvist at betale morarenter af egne indtægter, som Kongeriget Danmark har undladt at stille Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber til rådighed.

2) Kongeriget Danmark betaler sagens omkostninger.

3) Den Hellenske Republik, Den Portugisiske Republik og Republikken Finland bærer deres egne omkostninger.

Underskrifter